

Kültür

Resul KESENCELİ

ALLAH (C.C.)'IN DOSTU HZ. İBRAHİM_(A.S)

*“İbrahim (a.s.)’in mübarek vücuduna ateş tesir etmedi. Nemrut onu ateşe attığında
Allahu Teâlâ;“Ey ateş! İbrahim üzerine serin ve selâmet ol!”
buyurunca ateş onu yakmadı.”*

H z. İbrahim (a.s.), Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v.)’den sonra peygamberlerin ve insanların en üstünüdür. Kur’ân-ı Kerim’de ismi geçen ulül’azm peygamberlerden biri olup, Keldânî kavmine gönderilmiştir. Allahu Teâlâ (c.c.) ona Halîlim (dostum) buyurduğu için Halîlullah veya Halîlürrahmân olarak bilinir. Babası mümin olan Târûh olup, annesi Emine’dir. İbrahim (a.s),

Peygamber Efendimizin dedelerindendir. Keldâni memleketi olan Bâbil’in doğu tarafında ve Dicle ile Fırat Nehirleri arasındaki bölgede doğdu. Yüz yetmiş beş yaşındayken Kudüs’te vefat etti. İbrahim (a.s.)’e annesi Emine hâmileyken, babası Târûh vefat etti. Daha sonra annesi, amcası olan Âzer ile evlendi.

Âzer putperestti. Geçimini put yapıp satarak temin ederdi. Tefsir âlimleri, En’am su-

resinin, Âzer’in ismi geçen 14. ayetini tefsir ederken, Âzer’in Hz. İbrahim’in amcası ve üvey babası olduğunu açıkça belirtmişlerdir. Zira, Peygamberimizin baba ve dedeleri Âdem (a.s.)’den beri hep mümin idi. Kur’ân-ı Kerim’de meâlen; “*Sen, yani senin nûrun, hep secde edenlerden dolaştırılıp, sana ulaşmıştır.*”¹ buyrulmaktadır. Ehl-i sünnet âlimleri bu âyet-i kerimeyi tefsir ederken, Peygamberimizin bütün anne ve babalarının, mümin ol-

duğunu anlamışlardır. Abdulah İbni Abbas (r.a)'ın bildirdiği bir hadis-i şerifte de: *“Benim dedelerimin hiçbiri zina yapmadı. Allahu Teâlâ, beni temiz babalardan, temiz analardan getirdi. Dedelerimin iki oğlu olsaydı, ben bunların en hayırlısında, en iyisinde bulunurdum.”* buyruldu.

Bâbil’de hüküm süren, yıldızlara ve putlara tapan Keldâni kavminin o devirdeki kralı olan Nemrut, insanları kendine ve putlara taptırıyordu. Gördüğü bir rüyayı, müneccimler; “Doğacak bir erkek çocuğun yeni bir din getireceğini ve saltanatını yıkacağı.” şeklinde tâbir edince, Nemrut yeni doğan erkek çocukların öldürülmelerini, hamile kadınların hapsedilmelerini emretti. O sırada Hz. İbrahim’e hamile olan annesi, görünüşte hamileliği belli olmadığı için fark edilmedi. Annesi zamanı gelince de şehir dışında

bir mağarada doğum yaptı ve çocuğun doğup öldüğünü söyledi. Oğlunu mağarada gizledi ve orada büyüttü. Yanına gittiğinde onu parmağını emerken bulur ve doymuş görürdü. Parmaklarından süt ve bal gelirdi. Allahu Teâlâ (c.c) Cebrail (a.s.)’i göndererek bu gıdaları cennetten parmaklarına akıttı. İbrahim (a.s.) büyüyüp, mağaradan çıkınca, güneşe, aya, yıldızla-

ra ve kâinâta bakarak bunları yaratmanın eşi ve benzeri olmayan bir yaratıcı olduğunu anladı. Keldâni Kavmine gelerek, taptıkları putların ve yıldızların ilâh olmadığını, anlayabi-

lecekleri açık delillerle anlattı. Bâbil halkı çocuk yaşta olan ve putlarına karşı çıkan Hz. İbrahim (a.s.)’i üvey babası Âzer’e şikâyet ettiler. Âzer, İbrahim (a.s.)’i azarlayarak bu işten vazgeçmesini istediysen de İbrahim (a.s.) onun sözlerine hiç aldırmaıyıp; “Benden delil isteyin göstereyim. Bana hidâyet veren, doğru yolu gösteren Allahu Teâlâ beni sizden ayırdı. Sizin içinde bulunduğunuz sapıklığa düşürmedi. Sizi ve putlarınızı sevmiyorum.” dedi. Putlara tapmanın manasız olduğunu Âzer’e de söyledi. Âzer hiddetlenip İbrahim (a.s.)’in yanından uzaklaşmasını istedi. Genç yaşta yken Keldânî Kavmine peygamber olarak gönderilen ve kendisine on sayfa kitap verilen İbrahim (a.s.), Allahu Teâlâ’nın emriyle büyük-küçük herkesi Allahu Teâlâ’ya iman etmeye çağırırdı. İnsanlara topluca ve açık bir tebliğde bulunmayı, putların manasız

ve âcizliğini, onlara tapmanın sapıklık olduğunu gayet açık bir şekilde göstermek istedi. Keldânî Kavmi, bir gün bayram yapmak üzere bir yere toplandı. Onlar gittiği zaman İbrahim (a.s.)'in üvey babası ve put hanenin bekçisi olan Âzer onu da bayram yerine gitmeye zorladı. İbrahim (a.s.) hasta olduğunu söyleyerek gitmedi. İnsanlar bayram yerinde toplandıkları zaman, yetmiş kadar putun bulunduğu put haneye girdi. Getirdiği bir balta ile bütün putları kırıp, parça parça etti. Sadece en iri putu kırmadı ve baltayı bunun boynuna asarak, oradan uzaklaştı.

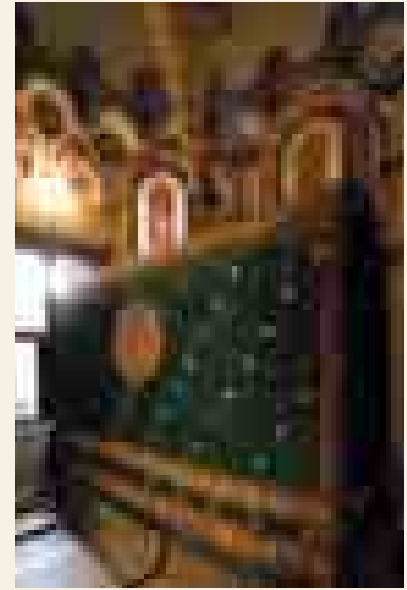
Keldânî Kavmi bayramdan dönünce, put haneye girip, putların kırılıp parça parça edildiğini görüp, şaşırıldılar. Bunu kim yaptı, diye bağırma-ya başladılar. Bu işi, İbrahim yapmıştır, diyerek onu yakalayıp halkın önünde sorguladılar. “Ey İbrahim! Putlarımızı sen mi kırdın?” deyince, İbrahim (a.s.), bu işi olsa olsa; “Ben varken bu küçük putlara niçin tapıyorlar!” diyen şu iri put yapmıştır, dedi. Putpe-restler; “Putlar konuşmaz ki, sen bize ona sor diyorsun!” dediler. Bunun üzerine İbrahim (a.s.); “O hâlde daha kendilerini kırılmaktan kurtaramayan, size hiçbir faydası olmayan bu putlara ilâh diyerek niçin tapıyorsunuz? Hâlâ akıllanmayacak mısınız? Size ve bu tap-tığınız putlara yazıklar olsun!” dedi. Putlarını İbrahim (a.s.)'in kırdığını anlayan Keldânî Kavmi, onu hapsedtiler. Durumu

da ilâhlık iddiasında bulunan kralları Nemrut'a bildirdiler.

Nemrut, İbrahim (a.s.)'i yanına getirmelerini emretti. İbrahim (a.s.) Nemrut'u Allahu Teâlâ'ya iman etmeye davet etti. Nemrut, bunu reddettiği gibi, İbrahim (a.s.)'in kendisine secde etmesini istedi. Secde etmeyince, hapsedtirdi ve ateşte yakılmasını emretti. Günlere yığılan odunlar ateşlendi. Şiddetinden yanına yaklaşamadıkları ateşe Hz. İbrahim'i mancınıkla attılar. Ateşe atılırken; “*Hasbiyallah ve ni-mel vekil*”, yani “*Bana Allah'im yetiştir. O ne iyi vekildir, yardımcıdır.*” dedi. Ateşe düşerken Cebrail (a.s.) gelip; “Bir dileğin var mı?” diye sorunca; “Var, fakat sana değil, Rabbim beni görüyor, biliyor.” dedi. Onun bu hâli Kur'ân-ı Kerim'de övülüyor ve “*Sözünün eri olan İbrahim.*” buyruluyor. Allahu Teâlâ, Kur'ân-ı Kerim'de mealen ateşe; “*Ey ateş! İbrahim'e karşı serin ve selâmette ol!*” diye emretti. Ateşin içi yemyeşil bir bahçe kesildi.

Cebraîl (a.s.) da kendisine arkadaş oldu. Cennet'ten gömlek ve yaygı getirdi ve onu Cennet nimetleri ile doyurdu. Ateşte yedi gün kaldığı rivayet edilir. Ateş sönünce mucizeyi gözleriyle görenlerden kardeşi Haran, amcasının kızı ve sonra hanımı olan Hz. Sare ve bazı kimseler iman ettiler. İbrahim (a.s.) ateşten kurtulduktan sonra Keldânî Kavmini bir müddet daha imana davet etti. Fakat zalim Nemrut ve putpe-

rest ahali küfürlerinden vazgeçemediler. Allahu Teâlâ, Nemrut ve kavmine sivrisinekleri musallat etti. Sinekler onların kanlarını emdiler ve kuru kemik hâline getirdiler. Sineklerden birisi de Nemrut'un burnundan girip beynine yerleşti. Uzun zaman azap ve ıstırap verdi. Hatta başını tokmakla dövdüre dövdüre öldü. Allahu Teâlâ, tanrılık iddia eden Nemrut'u en âciz mahlûklarından birisi olan sivrisinekle cezalandırdı. İbrahim (a.s.) Allahu Teâlâ'nın emriyle Bâbil'den Harran'a hicret etti. Bu yolculukta kardeşinin oğlu Lût (a.s.), hanımı Sare Hatun

Hz. İbrahim (a.s.)'in kabri / Muhammed GÜLSEREN

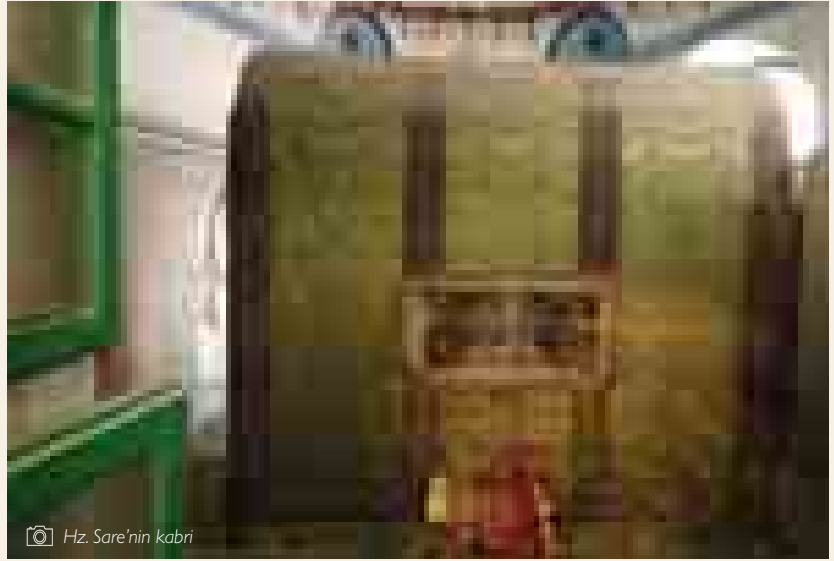
ve diğer inananlar da bulundular. Harran'da bir müddet kaldıktan sonra, Şam'a, oradan da Mısır'a gitmek üzere yola çıktı. Bu yolculuk esnasında kardeşinin oğlu Lût (a.s.)'un Sodom bölgesi ahalesinde peygamber olarak vazifelendirildiği bildirildi. Lût (a.s.)'un Sodom'a hareketinden sonra, Mısır'a giden İbrahim (a.s.) rivayete göre bu sırada otuz sekiz yaşındaydı.

Mısır'a gittiği sırada zalim bir Firavun vardı. İbrahim (a.s.) ve hanımı Hz. Sare'nin Mısır'a geldiğini haber alan Firavun, zorbalık yaparak Sare'yi almak istedi. Bu zalim hükümdar Hz. Sare'yi sarayına çağırttı. Ona musallat olmak isteyince nefesi kesilip elleri ve ayakları tutmaz hâle geldi. Bu hâline pişman olup, musallat olmaktan vazgeçti.

Hz. Sare'den, onun düştüğü feci hâlden kurtulması için dua etmesini istedi. Hz. Sare, hükümdarı bu kadın öldürdü, diye suçlanmasından korktuğu için, dua etti. İbrahim (a.s.), çocuğu olmadığı için hanımı Hz. Sare'nin isteği ve izniyle Hz. Hacer'le evlendi. Bu evlilikten İsmail (a.s.) doğdu. Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.)'nın nuru Hz. Hacer vasıtasıyla İsmail (a.s.)'e intikal ettiği için, Hz. Sare'nin kalbinde, Hz. Hacer'e karşı gayret hâsıl oldu. İbrahim (a.s.), Hz. Sare'yi üzmemek için Allahu Teâlâ'nın emriyle Hz. Hacer ve oğlu İsmail'i yanına alarak, o zamanlar ıssız ve susuz bir yer olan Mekke'ye götürdü. Onları oraya bırakıp, Şam diyarına geri döndü. Hacer annemiz ve oğlu İsmail (a.s.) oradayken, mübarek Zemzem suyu yerden fışkırarak çıktı.

Beytullah'ı inşa etti. Cennet yakutlarından Hacer-ül-Esved adlı siyah taşı Cebrail (a.s.)'in bildirmesiyle alarak, Kâbe-i Muazzama'nın duvarına yerleştirdi. Kâbe duvarını örerken, şimdi Makâm-ı İbrahim denilen

taşın üzerine bastı. Kâbe'yi yapıp bitirince, Allahu Teâlâ'nın Cebrail (a.s.) aracılığıyla bildirdiği gibi, İsmail (a.s.) ve Mekke'de yerleşmiş olan Cürhümlülerle birlikte hac ibadetini yaptı. İsmail (a.s.)'le haccın rükünlerini yerine getirdikten sonra, oğluna Kâbe'ye bakmasını ve onu koruması için tembihte bulundu. Şam'a gitmek istedi. Gitmeden önce Arafat'a çıkıp, İsmail (a.s.)'in evladına dua etti ve Şam'a döndü. Ertesi sene hac mevsiminde hanımı Hz. Sare ve oğlu İshak (a.s.)'ı da alarak Mekke'ye geldi. Hac ibadetini yaptıktan sonra, birlikte Şam'a döndüler. İbrahim

(a.s.), vefat etmeden önce oğlu Hz. İsmail'e şu vasiyette bulundu: "Ey oğlum! Alnında parlayan bu nur, son peygamber Hz. Muhammed (s.a.v.)'in nurudur. Bütün baba ve dedelerimizin vasiyeti, bu nuru iyi muhafaza edip, ehline teslim etmektir. Bu mübarek nuru iyi muhafaza et. Nikâhlı, afif ve temiz kadınlara teslim eyle. Evladına da böyle vasiyette bulun."

dedi. Yüz yetmiş beş yaşında Hz. Hacer ve Hz. Sare'den sonra Kudüs'te vefat etti. Kudüs civarında Habrun Kasabasında bir mağaraya defnedildi. Bu kasaba, İbrahim (a.s.)'in Halil ismine izafeten Halilurrahmân ismiyle meşhurdur. Müslüman hükümdarlar oradaki mescitleri ve türbeleri kendi devirlerinde tamir ettirmişlerdir.

Halilurrahmân'daki mescit ve türbeleri ise son olarak Osmanlı Sultanı İkinci Abdülhamit Han tamir ettirmiştir. Çocukluğundan ölümüne kadar Hak din üzere olduğundan ve insanlara dini bildirdi-

ğinden dolayı, onun milletine işaret için Kur'ân-ı Kerim'de "Hanîfen" (Hak din üzere bulunanlar) diye zikredilmiştir. Hz. İbrahim'in hususiyetleri Kur'ân-ı Kerim'de Nahl suresi 120, 121, 122. ayetlerde bildirilmektedir. Misafirperverliği ve cömertliği dillerde dolaşırdı. Misafir olmayınca yemek yemez, bir misafir bulmak için uzaklara giderdi. Bu vasfından

dolayı ona Ebû'd-Dü'yûf (misafirler babası) adı verilmişti.

İbrahim (a.s.)'in Mucizeleri

1. İbrahim (a.s.)'in mübarek vücuduna ateş tesir etmedi. Nemrut onu ateşe attığında Allahu Teâlâ; *"Ey ateş! İbrahim üzerine serin ve selâmet ol!"* buyurunca ateş onu yakmadı.

2. Cansız olan, parça parça edilmiş ve parçaları ayrı ayrı yerlere konmuş olan kuşlar (dört kuş), İbrahim (a.s.)'in çağırması üzere yeniden dirilmiştir.

3. İbrahim (a.s.)'in mucizesi ile taşlar kömür gibi yanmıştır. Rivayete göre İbrahim (a.s.) Şam tarafına hicret ettiği yerde çayırılık, çimenlik bir yerde konaklamıştı. Orada yakacak hiçbir şey bulamayan, buldukları az bir şeyle ihtiyaçlarını karşılayamayan ahalî, durumlarını İbrahim (a.s.)'e anlattı. İbrahim (a.s.) taşları toplattı ve kömür gibi yaktı. Bu mucizeyi gören pek çok kimse iman etti.

4. Bazen yırtıcı ve yabanî hayvanlar İbrahim (a.s.)'la beraber giderler ve dile gelerek gayet açık bir şekilde onunla konuşurlardı. Bir defasında, hanımı Hz. Hacer ve oğlu İsmail'le görüşmek ve onları ziyaret etmek için Mekke'ye gitmişti. Şam'a geri dönüşünde birçok yabanî hayvan, İbrahim (a.s.) ile beraber yürüyüp, onunla açıkça konuştular.

5. İbrahim (a.s.) duvarların ve dağların arkasını da gördü. Bu mucizesi Mısır'a gittiğinde zevcesi Hz. Sare'ye musallat olmak isteyen zamanın kralı Firavun, Hz. Sare'yi sarayına alınca, İbrahim (a.s.) dışarıdan içeriye seyretmiştir. Sarayın duvarları ona cam gibi olmuş ve gözünden perde kaldırılmıştır. Böylece Hz. Sare'ye el uzatmaya kalkışan Firavun'un ellerinin kuruyup, ayaklarının tutmayarak yere yıkıldığına şahit olmuştur.

6. İbrahim (a.s.)'in bastığı taşın üzerinden ağaç bitip yerleşmiştir. Bu istek dine davet ettiği bir beldenin ahalisinden gelmiş, duası üzerine mucizeyi göstermiştir.

7. İbrahim (a.s.)'in oturduğu yerden güzel kokular yayıldı. Ayrılsa bile, senelerce güzel kokusu oradan çıkmazdı. Hz. İsmail de babasının evine gelip gittiğini, onun kokusundan anlamıştı.

İbrahim (a.s.)'in ibadet ettiği bir evi var idi. Bir gün evden çıkıp kapıyı kilitleti ve bir müddet sonra döndü. Kapıyı açıp girince, içeride birisinin oturduğunu gördü. 'Bu eve seni kim koydu?' diye sorunca, o şahıs; 'Ev sahibi koydu.' diye cevap verdi. 'Ev sahibi benim. Ben seni içeri koymadım!' deyince de; 'Senden ve benden başka bir sahibin vardır. O her şeyin sahibidir.' dedi. Bunun üzerine oturanın melek olduğunu anladı. 'Kimsin?' diye sordu ve Melek-ül-mevt, yani ölüm meleği Azrail

(a.s.) olduğunu öğrendi. Sonra İbrahim (a.s.); 'Mü'minlerin ruhunu nasıl alırsın bana göster.' buyurdu. Azrail (a.s.); 'Mübarek yüzünü yan tarafa çevir.' dedi. Yüzünü çevirince gayet güzel bir suret gördü. Hiç öyle güzel yüz görmemişti. Bunun üzerine; 'Ey Azrail! Eğer ölen bir kimseye bu suret gösterilirse ona kâfidir.' buyurdu. Bundan sonra iman etmeyenlerin, kâfirlerin ruhunu nasıl alıyorsun onu da göster?' deyince, Azrail (a.s.); 'Tahammül edemezsin.' buyurdu. Görmek isteğinde ısrar edince; 'Yüzünü yana çevir.' dedi. İbrahim (a.s.) yan tarafa dönüp bakınca, çok korkunç bir suret gördü ve kendinden geçti. Kendine gelince de; 'Eğer kâfire bundan başka kötü şey göstermeseler bu ona yeter.' buyurdu.

İbrahim (a.s.) bundan sonra da Azrail (a.s.)'e; 'Ziyarete mi geldin? Ruhumu almaya mı?' buyurdu. 'Eğer izin verirsen ruhunu almaya!' diye cevap verdi. İbrahim (a.s.); 'Dost dostun canını alır mı?' deyince; 'Ya İbrahim bu hususu Allahu Teâlâ'ya arz edeyim, ne buyurursa sana bildireyim.' dedi. Azrail (a.s.) gidip hemen geldi. Allahu Teâlâ; 'Dost dostu kavuşmak istemez mi?' buyurdu dedi. İbrahim (a.s.) bunu işitince; 'Çabuk gel kardeşim, hemen canımı canana kavuşturun, benim için bundan büyük müjde olamaz.' buyurdu. Bunun üzerine Azrail (a.s.) mübarek ruhunu kabzetti.

Dipnot

1 26/Su'arâ, 219

2 21/Enbiya, 69